

מדינות.

והגמרא משיבה: **ולטעמיד, לדברין**, שהקשית למה קונה דוקא כשעומד בתוכה, הרי יש להקשות כן גם **להך לישנא**, ללשון השני של רב איקא, **דאמר עבדי כמטלטלין** ^{יב-ב} **דמי: למה לי עומד בתוכה, הא קיימא לן דלא בעינן צבורין!**? למה העבדים נקנים רק כשהם עומדים בתוך הקרקע, והרי בדין קנין "אגב" אנו נוקטים להלכה שלא צריך שהמטלטלין יעמדו על גבי הקרקע.

ומעתה, שבהכרח הוצרכת לחילוק זה, אם כן, אף ללשון הראשון של רב איקא הסובר שלפי כולם עבדי כמקרקעי, והוקשה לך מדוע החזיק בקרקע לא קנה עבדים אף שאינן עומדים בתוכה וכדין עשר שדות בעשר מדינות, **הכי נמי, יש לתרץ** כך גם כאן: **שאני מקרקעי דניידי ממוקרקעי דלא ניידים**. יש לחלק בין קרקע ניידת לקרקע שאינה ניידת. **עבדא, מקרקעי דניידי הוא**, עבד קרקע נייד הוא [שאינו מחובר לקרקע עולם], ובזה אם החזיק בקרקע אחת לא נקנה העבד אלא אם כן עומד בתוכה.

אלא מאי אית לך למימר, מה יש לך לומר ליישב, **כי שאני מטלטלי דניידי ממוטלטלי דלא ניידים**, שיש לחלק בין מטלטלין ניידים, כעבדים, שלמרות שהם נחשבים כמטלטלין, הם נקנים אגב קרקע רק אם הם מונחים על הקרקע הנקנית, לבין מטלטלין שאינם ניידים, הנקנים אגב הקרקע גם כשאינם מונחים על הקרקע. (24)

אבל **התם**, בדינו של שמואל, הקונה עשר שדות והחזיק באחת נקנו כולם אפילו בעשר מדינות שונות, **כי סדנא דארעא חד הוא**. גוף הקרקע של כל העולם, קרקע אחת גדולה היא, והמחזיק בקרקע אחת, הרי זה כמו שהחזיק בכולן. (25)

שינונו במשנה: **נכסים שאין בהם מעילה**.

בקרקע המוכר, ולכן בעי דוקא צבורים.

25. על פי רשב"ם [בב"ב סז א]. וראה שם במהדו"ב שנתקשה בדברי הרשב"ם שמבואר לא כן. ושמא יש לומר שזה ההבדל בין שאלת הגמרא לתירוץ.

וראה עוד בתורת חיים שהוסיף לבאר, מדוע ללישנא שעבדי כמטלטלי לא פירשה הגמרא את טעם החילוק בין נייד ללא נייד, ורק ללישנא דעבדי כמקרקעי הגמרא מפרשת את הטעם. כי למאן דאמר כמטלטלין דמי וזה מדין אגב, מובן שיש לחלק בין נייד ללא נייד, כי בפסוק מוזכר כסף וזהב ומגדנות שאינם ניידים, אבל למאן דאמר כמקרקעי דמי, שאין זה מטעם אגב אלא דהוי כמחובר, הוצרך לפרש לחלק בין קרקעות

24. בטעם החילוק פירשו אחרונים שקנין אגב הוא שהמטלטלין מתבטלין לקרקע [ראה לעיל הערה 8] ולכן כמטלטלין דניידי לא אמרינן כן אלא אם עומדים בתוכה. ובתוס' חילקו בין בהמות לעבדים, שבהמות שאין להם דעת לא מיחשב לניידי, וביאר באגרות משה חו"מ סי' נ"ב שכיון שאין בהם דעת יכול האדון לצוברם ולכן ניתן להחשיבם עם הקרקע מה שאין כן בעבדים.

וראה שם שמפרש טעם נוסף, שכל מטלטלין לא בעי צבורין לפי שסדנא דארעא חד הוא, וכפי שתאמר הגמרא בהמשך, ולכן די בכך שעומדים אפילו במקום אחר, ואולם זה בתנאי שעומדים שם מכח המוכר, אבל בעבדים שהם שם מחמת עצמם, לא הוי עמידתם כעומד

ומשיבה הגמרא: **אמר רבי יוחנן**: מדובר במשנה **בקדשים קלים, ואליבא דרבי יוסי הגלילי, דאמר, קדשים קלים ממון בעלים הוא נחשב, ולא ממון גבוה, לפיכך המזיק קדשים קלים, חייב, כיון שהוא נחשב בכלל "שור רעהו"**.

דתניא בברייתא: נאמר בפרשת "שבועת הפקדון"⁽²⁹⁾ [ויקרא ה כא] **"ומעלה מעל בה"**, בא הכתוב הזה ללמדנו **לרבות קדשים קלים**, שגם אם מפקיד אדם בהמה שהיא קדשים קלים אצל חברו, וכפר השומר ונשבע לשקר שלא הפקידו אצלו בהמה זו, וחזר והודה שנשבע לו לשקר, הרי הוא חייב בקרבן אשם וחומש כדין "שבועת הפקדון", מפני שקדשים קלים הן **ממונו** של האדם⁽³⁰⁾, **דברי רבי יוסי הגלילי**.

חיוב נזקין הוא רק כשהזיק נכסים שאין בהם דין מעילה⁽²⁶⁾.

ומדייקת הגמרא: רק **מעילה הוא דלית בהו, הא מקדש, קדשי!** מלשון המשנה "נכסים שאין בהם מעילה", משמע שלצורך חיוב בנזקין, העיקר הוא שלא יהיה בנכסים הניזקים דין מעילה, אך אם יהיו הנכסים נכסי הקדש שאין בהם מעילה, יהיה חייב על נזקם, כגון אם הזיק ממונו של אדם בהמת קרבן שהיא בגדר "קדשים קלים", שהוא קרבן הנאכל לבעליו, אך אין בו דין מעילה⁽²⁷⁾, יהא חייב על נזקיה.

ודנה הגמרא: **מאן תנא?** מי הוא התנא של משנתנו, המחייב על נזקי שור של הקדש, ולא ממעטם מ"שור רעהו", ולא שור של הקדש [לעיל ו ב].⁽²⁸⁾

נאמר "נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו בפקדון".

30. בהמשך הפסוק נאמר "וכחש בעמיתו" מזה למדים שדין זה לא נאמר על תביעת חפצי הקדש אלא על שבועת ממונו של האדם, והקדש הרי ממון גבוה הוא. ואולם הפסוק "ומעלה מעל בה'" בא ללמדנו שיש אופן של שבועה על הקדש שיש בה דין שבועת הפקדון כי דורשים "ומעלה מעל בה' וכחש" שה'כחש' הולך גם לפני שכיחש בה', וכן 'כיחש לעמיתו', והיינו הנשבע לשקר על פקדון קדשים קלים שאף שמוקדשים נחשבים הם לממון בעלים לדעת רבי יוסי הגלילי ולכן הנשבע לשקר גם "מעל בה'" וגם "כחש בעמיתו" [רש"י, וראה כן נמי ברש"י בבכורות נג ב].

והנה בב"מ נו ב מבואר שאין נשבעין על ההקדשות דכתיב "רעהו" ולא של הקדש, ולהלן עו א דורשים זאת מ"גונב מבית האיש", וכתב

שמחבורת לעבד נייד שאינו מחובר.

26. דין מעילה הוא כמה שנהנה בשוה פרוטה מקדשי ה', בין קדשי מזבח ובין קדשי בדק הבית. וחייב להביא קרבן אשם איל ששוויו שני סלעים הנקרא "אשם מעילות", ומשלם את מה שנהנה בתוספת חומש.

27. רק לאחר שנזרק דם יש מעילה באימוריהם הקרבים על המזבח.

28. כך משמע מרש"י ד"ה "ממון בעלים", וראה נמי בתוס' ובביאורים.

29. התובע מחברו ממון או פקדון שהוא חייב לו והכחיש הנתבע ונשבע לשקר על כך, ואחר כך הודה ששיקר בשבועה, חייב לשלם לתובע חומש, נוסף על ממון התביעה, ולהביא קרבן אשם. שבועה זו נקראת "שבועת הפקדון". ושם

ואם קדשים קלים נחשבים לממון בעלים, מדוע המקדש בקדשים קלים אינה מקודשת, לימא, האם נאמר, שמשנה זו היא דלא כשיטת רבי יוסי הגלילי? (32)

ומשיבה הגמרא: אפילו תימא, אפשר לומר שמשנה זו כשיטת רבי יוסי הגלילי היא, כי,

ושאלת הגמרא: והתנן, שנינו במשנה בקידושין: המקדש אשה בחלקו שנטל מבשר הקרבנות, בין אם קידש בקדשי קדשים, בין אם קידש בקדשים קלים, (31) אינה מקודשת, כי קדשים אינם ממונו של אדם, אלא ממון גבוה [ממון של הקב"ה, כביכול] שניתן לאדם רק רשות לאכלו. ונמצא שלא נתן לאשה ממון שתתקדש בו.

נשבעין על הקדש, בקדשים קלים כיון שהבעלים זוכים באכילת הבשר לכן ריבתה תורה דשפיר מיקרי "בעמיתו", אבל שיהיה על קדשים קלים דין ממון בעלים עד שיחשב בכלל "שור רעהו" להיות חייב בנזיקין, זה נלמד מסוגיין, שממשנתנו למדנו שבקדשים קלים חייבים, וכיון שלא מצאנו תנא שיאמר שיש בהם גם דין של "עמיתו" אלא רבי יוסי הגלילי, אם כן ודאי משנתנו אליבא דרבי יוסי הגלילי, ודברי רבי יוסי הם לכל התורה שקדשים קלים הוי ממון רעהו ולא רק לענין שבועת הפקדון.

ולכן ממשיכה הגמרא לשאול מהמשנה של המקדש בחלקו, כי אם נתברר שהוי ממון בעלים עד שנקרא רעהו, כך גם צריך להועיל לענין המקדש בחלקו שתהיה מקודשת. [על פי הרא"ש בשיטמ"ק, פנ"י, כפי שביאר זאת במנחת יהודה, וראה שם מנין למד רבי יוסי הגלילי עצמו שזה לכל התורה, מדאדריה קרא "או עשק את עמיתו", אלמא בכה"ג מקרי עמיתו לחד].

ואף שקדשים קלים הוי ממון ויכול למוכרו כפי שמבואר בהמשך, מכל מקום, אינו אלא לענין אכילת הבשר, שיוכל הקונה לאוכלו לאחר שיקריבוהו, אבל לא שישחט הקרבן לשם הקונה אותו, כך סובר הקצוה"ח סימן ת"ו סק"ב. ועיי"ש שמביא מהפנ"י הסובר שאפילו נשחט הקרבן לשם הקונה אותו, וכך סובר גם ההפלאה כאן. וראה נמי בחזו"א סימן ג' ס"ק

רש"י בסוגיין דאע"ג דקדשי שמים אין נשבעין עליהן, בקדשים קלים נשבעים. ובחידושי ר' שמואל [סימן י"ד] ביאר לפי זה שכוונת רש"י לומר, שרבי יוסי הגלילי ורבנן נחלקו האם נשבעין על קדשים קלים, רבנן סוברים שלא נשבעים, וממילא לא יתכן בהסדין שבועת הפקדון [ואפילו אם יקפוץ מעצמו וישבע, כי לא נאמר הדין אלא במי שמחוייב שבועה], ורבי יוסי הגלילי חידש שנשבעין על קדשים קלים שהן ממון בעלים. ונתקשה לפי זה, למה לא פירש רש"י בפשיטות, שהנידון הוא רק אם יש חיוב על כפירת הפקדון כיון שלא קרינן ביה בעמיתו, וחידש רבי יוסי הגלילי דקדשים קלים נקרא בעמיתו, וכתב לפרש, כיון שיש לאדם זכות הקרבה, וזו זכות ממון, אם כן, שפיר זה נקרא "וכחש בעמיתו", ולכן הוצרך רש"י לומר שמכל מקום אין נשבעין על הקדשות, דהיינו כשהחפץ של הקדש, למרות שהתביעה וכפירת הממון היא של הדיוט. ראה שם.

31. קדשי קדשים כגון חטאת ואשם וכו' הנאכלים בעזרה לכהנים, וקדשים קלים כשלמים ותודה וכו' שניתן חלק גם לבעלים ונאכלים בכל העיר.

32. ביאור שאלת הגמרא היא, שהיה אפשר לומר שדינו של רבי יוסי הגלילי הוא דין מיוחד לענין חיוב שבועה, שריבתה התורה דאף דאין

הנוטל מנה מרבו, ואין זה ממון בעלים. ואם כן, אפשר שהמשנה עוסקת כשמקדש בחלקו לאחר שחיטת הקרבן, ובזה מודה רבי יוסי הגלילי שאין הבשר ממון בעלים⁽³⁵⁾.

אך מקשה הגמרא: **ומחיים, מי אמר?** וכי דברי רבי יוסי הגלילי, שקדשים קלים הם ממון בעלים, נאמרו רק כשהם חיים, ולפי זה, רבנן, החולקים עליו, סוברים שאף מחיים הוא ממון גבוה?⁽³⁶⁾

אימתי אמר רבי יוסי הגלילי שקדשים קלים הינם ממון בעלים? דוקא מחיים, בעוד בהמת הקרבן חיה.⁽³³⁾ אבל לאחר שחיטה, אפילו רבי יוסי הגלילי מודה שאף חלקי הבשר הניתנים לאכילה לבעלים או לכהנים אינם ממון בעלים,⁽³⁴⁾ דכי קא זכו, כאשר זוכים בחלקם מהקרבן, משלחן גבוה קא זכו. זוכים הם משלחנו של הקב"ה. כי כאשר נשחט הקרבן, נעשה כולו של גבוה, וכשהם נוטלים לאכול ממנו את חלקם, הרי הם כנוטלים מנה משולחנו של הקב"ה, כעבד

ט"ו.

36. כי אם רבי יוסי הגלילי מדבר גם לאחר מיתה אפשר לומר שרבנן חולקים עליו בלאחר מיתה ומודים מחיים, אבל אם רבי יוסי מדבר רק מחיים, ודאי שרבנן נחלקו במחיים.

פירוש זה שפירשנו בשאלת הגמרא הוא לפי דרכו של התפארת שמואל, המבאר כך לפי רש"י, וכן כל מה שביארנו בהמשך הסוגיא הוא לפי פירושו.

ויש דרכים נוספות בביאור הסוגיא: הרשב"א מבאר, שקושיא זו דומה למה שביארנו בהערה 32, שהיה אפשר לומר שדברי רבי יוסי הגלילי נאמרו רק בשבועת הפקדון, ומקשה "ומחיים מי אמר" שנחשב לממונו לכל הדברים אף לנזיקין ולקידושין וכו'. ועל זה מוכיח המקשן מהא דתנן בכור וכו', שבדבר העומד ליקרב, אפילו מחיים אינו נקרא ממנו אלא ממון גבוה. ומה שאמר רבי יוסי הגלילי ממון בעלים הוא, היינו רק לענין שבועת הפקדון. וראה בפני יהושע מה שמבאר את הסוגיא והוא כעין דרך זו.

והתוס' פירשו, ששאלת הגמרא היא על חלק השייך לכהנים, כחזה ושוך בשלמים, וכן בכור שהוא ממתנות כהונה האם נחשב מחיים לממון בעלים בראוי להקברה. ועל זה מקשה, למה לא אמר רבינא שרב נחמן המעמיד בזה"ז סובר כרבנן, כי הרי לרבי יוסי הגלילי אף בזמן

33. ברש"י כתב "מחיים שאחריות הוא עליו" והמפרשים נתקשו בהבנת דבריו, ראה בפנ"י ורש"ש.

34. כך סובר רש"י שגם על חלק הבעלים שמקבלים לאחר שחיטה נאמר שזכו משלחן גבוה. אולם התוס' סוברים שזה נאמר רק לגבי חלק הכהנים, כי לא זוכים בחלקם רק על ידי השחיטה, אבל חלקו של בעל הקרבן שהיה שלו גם לפני שחיטת הקרבן נחשב לעולם כממונו, וראה בתוס' רבנו פרץ, כאן וברשב"א וריטב"א בקידושין שם.

ולפי דברי התוס' המקדש בחלקו היינו כהן המקדש בחלקו. [וראה בהערות על התוס' הערה 37]

35. הקצוה"ח סימן ת"ו סק"א הקשה, אמאי מקרי כפירת ממון? אמנם מעילה אין מחיים, אבל הרי איסור הנאה יש, וכיון שלאחר שחיטה משלחן גבוה קא זכו, ורבי יוסי הגלילי אמר רק מחיים, ואז אסור בהנאה, אם כן, לאו כפירת ממון היא. וראה בחידושי הגרש"ש סימן ט"ז מה שכתב לתרץ ולחלק בין איסורי הנאה של כלאי הכרם לקדשים קלים.

והתנן שנינו במשנה במסכת מעשר שני [א ב]: **בכור** בהמה טהורה (37) **מוכרין אותו** הכהנים, כאשר הוא תם ללא מום, רק בעודו חי, וימתין הלוקח עד שיפול בו מום, ואז ישחטנו. [ולא שחוט], שאם שחטו את הבכור התם, לא ימכרוהו, כי הוא נאסר בהנאה. (38) ואם היה הבכור **בעל מום**, מוכרין אותו הכהנים בין כשהוא חי, ובין כשהוא **שחוט** (39).

וכן **מקדשין בו** הכהנים **את האשה**, היות והבכור הוא ממונם של הכהנים.

והגמרא לא סיימה עדיין את הקושיא, ומביאה מה שהקשו ותירצו על רב נחמן

והתנן שנינו במשנה במסכת מעשר שני [א ב]: **בכור** בהמה טהורה (37) **מוכרין אותו** הכהנים, כאשר הוא תם ללא מום, ואז ישחטנו. [ולא שחוט], שאם שחטו את הבכור התם, לא ימכרוהו, כי הוא נאסר בהנאה. (38) ואם היה הבכור **בעל מום**, מוכרין אותו הכהנים בין כשהוא חי, ובין כשהוא **שחוט** (39).

וכן **מקדשין בו** הכהנים **את האשה**, היות והבכור הוא ממונם של הכהנים.

ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: לא

המקדש הוי ממון בעלים. והרשב"א והריטב"א [ראה שם בקידושין] פירשו דרך נוספת בסוגיין, ששאלת הגמרא "ומחיים מי אמר" היא דוקא על הראוי להקרבה, האם מחיים נחשב לממון בעלים. כי כיון שמחלק בין לאחר שחיטה למחיים, משמע שאף זה שלאחר שחיטה הוי ממון גבוה, מחיים הוי ממון בעלים, ועל זה מקשה מבכור, שרק בחו"ל הוי ממון בעלים, אבל הראוי להקרבה לא הוי ממון בעלים. והתוס' הביאו פירוש זה, אך הקשו עליו.

יוסי הגלילי סובר שגם לאחר מיתה הוי ממון בעלים, וכן לדרך הרשב"א מיושב, כי המקשן סבר שרבי יוסי הגלילי מדבר רק לענין שבועת הפקדון, וכן לפירושים האחרים מיושבת קושיית זו וכמבואר בתוס'.

37. בכור בהמה טהורה הוא אחד מכ"ד מתנות כהונה הניתנים לכהנים בין שהוא תם ובין שהוא בעל מום. בכור תם מקריבים לקרבן, ובעל מום נשחט בכל מקום כחולין.

38. יש שלא גורסים "ולא שחוט". והטעם כפי שכתבו התוס', שאין בזה חידוש שאסור למוכרו שחוט כי נאסר בהנאה. והתוס' גורסים כן, וביארו שעיקר חידוש המשנה שנמכר חי, דלא כמעשר בהמה שלא נמכר.

39. רש"י פירש שמוכרים לכהן, והעירור המפרשים למה לא לישראל וראה בשיטמ"ק בשם הרא"ש ובמהרש"ל.

40. וביסוד החילוק בין בכור בזמן הזה לזמן

וכל הדרכים שנאמרו בביאור הסוגיא הם מפאת שאי אפשר לפרש כפי הפשטות "ומחיים מי אמר" דהיינו שמחיים סובר רבי יוסי הגלילי דלאו ממון בעלים הוא, שהרי נתבאר בגמרא שלאחר שחיטה יש פחות סברא לומר שהוי ממון בעלים, ואם נאמר שגם מחיים לא הוי ממון בעלים כל שכן שגם לאחר שחיטה, וכיצד יתקיימו דברי רבי יוסי הגלילי שאמר "קדשים קלים ממון בעלים הם"? והקשו כן התוס'. ולפי הדרכים שפירשו הראשונים מתיישבת קושיא זו, כי לדרך שפירשנו, הכוונה היא להיפך, שרבי

כהמשך לקושית הגמרא:

ואיתיביה (41) **רבא לרב נחמן**, על מה שאמר שבזמן שביית המקדש קיים אין הבכור ממון בעלים, מהברייתא ששינונו בה **"ומעלה מעל בה'** וכחש בעמיתו", בא הכתוב **לרבות קדשים שהן ממנו דברי רבי יוסי הגלילי**. וכיון שהפסוק מרבה קדשים קלים גם לענין קרבן אשם, ודאי שמדובר אף בזמן שביית המקדש קיים (42). הרי לנו שגם בזמן שביית המקדש קיים קדשים קלים הם ממון בעלים. והרי הבכור הוא קדשים קלים, ומדוע הוא נחשב ממון גבוה?

ומשני רבינא [רבינא מתרץ את דברי רב נחמן], מה שאמר רבי יוסי הגלילי קדשים קלים ממון בעלים הם, מדובר אמנם גם בזמן שביית המקדש קיים, אך לא בבכור הראוי להקרבה, אלא **בבכור הנולד בחוצה לארץ, ואליבא** לפי שיטתו **דרבי שמעון, דאמר במשנה בתמורה [כא א]: אם באו תמימים, יקרבו**. אם הביאו בכור מחוץ לארץ [בזמן המקדש], והוא תמים ללא מום, יקריבוהו למזבח (43).

ומשמע: **אם "באו"**, כלומר בדיעבד, **אין**, אז יקרבו. אבל **לכתחילה**, לא צריך להביא את הבכורות מחוץ לארץ לארץ ישראל כדי להקריבם, אלא ירעו בשדות עד שיפול בהם מום, ויאכלו במומם. ולפי זה, אין הבכור בחוץ לארץ נחשב כמי שעומד להקרבה, ולכן הוי בכור זה ממנו של כהן.

ומה שאמר רבי יוסי הגלילי שקדשים קלים הם ממון בעלים, לא אמר זאת אלא באופן כזה שאינו ראוי להקרבה. אבל בשאר קדשים קלים הראויים להקרבה, מודה שהם ממון גבוה.

ועתה מביאה הגמרא את הקושיא:

ואם איתא, דכי אמר רבי יוסי הגלילי ממנו הוא מחיים, אם אכן רבי יוסי אומר שהן ממון בעלים רק מחיים, ולפי זה רבנן החולקים סוברים שאף מחיים הם ממון גבוה, אם כן, למה צריך רבינא לדחוק ולומר שרבי יוסי הגלילי מדבר רק בבכור בחוץ לארץ כדי שלא יקשה על רב נחמן, **לישני**,

הבית, אף דמצד החפצא של הבכור אין שינוי ועומד הוא להקרבה לכשיבנה המקדש, ראה על כך בחידושי מרן רי"ז הלוי **בהל' בכורות**.

41. הגר"א אומר שמכאן ועד "לישני הא רבי יוסי הגלילי הא רבנן" אינו מלשון הגמרא, אלא מנוסחת הגאונים.

42. כך פירש רש"י, והתוס' פרשו שלקמן י"ג פירש בן עזאי שרבי יוסי מדבר בשלמים, והם שייכים רק בזמן שביית המקדש היה קיים, וממילא גם בבכור מדובר בזמן שביית המקדש

קיים דומיא דשלמים.

43. במשנה שם לא מובא מיהו בעל ההלכה שאם באו יקרבו, ורבי שמעון הוא המבאר את טעם ההלכה, למה שאר קרבנות צריך להביא ובכור ומעשר אין צורך להביא מחו"ל לפי שיש להם תקנה במקומם, שיכולים להאכל במומם, וכיון שרבי שמעון הוא שאמר את הטעם, משמע שכל המשנה היא מדברי רבי שמעון. ואולם התוס' כתבו, שיותר נראה לגרוס כאן "ואליבא דרבי ישמעאל", לפי שבגמרא שם משמע שהוא בעל ההלכה.

שרבינא יתרץ בפשיטות:

ג-א **הא רבי יוסי הגלילי הא רבנן.** כלומר, יכול

היה לתרץ בפשיטות שרב נחמן סובר כרבנן, ולכן הוא מעמיד את המשנה בזמן הזה, שלא ראוי להקרבה. אבל בזמן שבת המקדש קיים, הוי ממון גבוה. ורבי יוסי הגלילי, לעולם הוא סובר שאפילו אם ראוי להקרבה הוי ממון בעלים.

ומתוך שלא תירץ כן, מוכח, שודאי מחלוקתם היא רק לאחר שחיטה. אבל מחיים, לפי כולם הוא נחשב לממון בעלים. ולפיכך היה צריך רבינא להעמיד שרק בכור בחוץ לארץ הוא ממון בעלים, כי אחרת לא יקשה לרב נחמן, בין מרבי יוסי ובין מרבנן, כי מחיים הם לא נחלקו.

ומתוצת הגמרא: **אמר לך**, התרצן, שחילק בין מחיים לאחר מיתה, והוקשה עליו מדברי רבינא, יכול לומר לך: **מתנות כהונה**

קאמרת? האם מדין בכור, שהוא אחד ממתנות כהונה, אתה מקשה? הרי זו אינה קושיה. כי **שאני מתנות כהונה, דבי קא זכו, משלחן גבוה קא זכו!**

בכור, שהוא אחד ממתנות כהונה, מודה בו רבי יוסי הגלילי שאף מחיים ממון גבוה הוא, וכל זכיית הכהנים היא רק משולחנו של הקב"ה. ולכן לא העמיד רבינא כרבנן, כיון שבבכור מודה רבי יוסי הגלילי לרבנן שאם הוא בכור הראוי להקרבה, הרי הוא ממון גבוה⁽¹⁾. ורק בכור שאינו ראוי להקרבה, כמו בחוץ לארץ, או בזמן הזה, הוא ממון בעלים⁽²⁾. אבל לענין חלק הבעלים, וכמו בשלמים, סובר רבי יוסי הגלילי שיש חילוק בין מחיים, שהוא ממון בעלים, לבין אחר שחיטה, שאז הוא ממון גבוה. ולכן, המקדש בחלקו לאחר שחיטה אף בחלק הבעלים אינה מקודשת.

ועתה הגמרא חוזרת לבאר את הברייתא

לבין לאחר שחיטה, אלא מחלקת חילוק אחר, בין מתנות כהונה שראויים להקרבה [והם ממון גבוה בין מחיים ובין לאחר שחיטה, ורק אם לא ראוי להקרבה, כבכור בחו"ל ובזמנה"ז, בזה נחלקו רבי יוסי הגלילי ורבנן, ולכן העמיד רבינא כרבי יוסי הגלילי, ובין חלק הבעלים, שזה אף לאחר שחיטה הוא ממון הדיוט.

ואולם לרש"י נשאר החילוק בין מחיים לבין לאחר שחיטה. כי רש"י סובר שחלק הבעלים לאחר שחיטה הוא ממון גבוה.

וראה לעיל יב ב הערה 36 שהבאנו דרך שמביא הרשב"א בביאור הסוגיא, שהקושיא היא האם דברי רבי יוסי הגלילי נאמרו רק לגבי שבועת הפקדון או דהוי כממונו לכל הדברים, ולפי זה הגמרא תירצה שאמנם הוי ממונו לכל

1. ומה שלא העמיד רבינא את דברי רבי יוסי בשלמים ולא היה צריך לדחוק שמדובר בזמן הזה, משום שבכרייתא מוכח שהוא מדבר בבכור. רש"י.

2. ולא נתבאר לפי רש"י במה נחלקו חכמים. ובתוס' נתבאר שנחלקו גם בבכור בחו"ל שאינו ראוי להקרבה, דהוי ממון גבוה, ורק בבכור בעל מום לאחר שחיטה, שהותר לנכרי, הוי ממון הדיוט.

פירשנו לשיטת רש"י לפי ביאור ה"תפארת שמואל".

אולם התוס' גורסים בתירוץ הגמרא "אלא מתנות כהונה שאני". וכוננתם לומר, שהגמרא חוזרת בה מהתירוץ לעיל שיש חילוק בין מחיים